

Pripravlja se "smetarski račun" za ničvredne delnice

Matjaž Polanič

Ljubljana – Združenje borznih članov in Centralna klirinško-depotna družba KDD sta pripravili podlage za ustanovitev računa za odvržene vrednostne papirje oziroma tako imenovani »smetarski račun«, na katerega bodo lahko delničarji prenesli delnice ničvrednih podjetij. Ta račun naj bi se predvoma začel uporabljati še pred iztekom letošnjega leta, saj mora spremenjena pravila KDD potrditi le še Agencija za trg vrednostnih papirjev.

Če želi delničar zapreti svoj trgovalni račun, mora namreč zdaj najprej prodati vse svoje delnice, kar pa v nekaterih primerih praktično ni izvedljivo. Za delnice podjetij v stečaju in nekatere ne-tržne vrednostne papirje trg namreč sploh ne obstaja, pri prodaji nekaterih delnic javnih delniških družb pa borzne provizije celo presežejo vrednost delnic. Uvedba smetarskega računa bi bila tako za številne **male delničarje** dejansko edini način, kako lahko zaprejo svoj trgovalni račun in se izognejo okoli 15 evrom letnim stroškom za vodenje računa, če so seveda lastniki le ničvrednih vrednostnih papirjev.

Prenos delnic na smetarski račun pa ne bo avtomatičen, saj bodo morali delničarji za to dati svoje izrecno soglasje in se odpovedati vsem pravicam. Tudi od-

vržene delnice ne bodo imele glasovalnih oziroma lastniških pravic, v danem trenutku pa na tem računu ne bo smelo biti več kot pet odstotkov delnic posameznega podjetja. Iz tega računa bo lahko delnice prevzel le izdajatelj delnic, ki pa jih bo moral nato tudi nemudoma umakniti. Ker bo prenos delnic neodplačen, družbi ne bo treba pridobiti dovoljenja za nakup lastnih delnic, koristi od umika delnic pa se bodo razporedile med vse preostale delničarje.

Prenos delnic na smetarski račun bi sicer koristil predvsem tistim delničarjem, ki svojih delnic bodisi ne morejo prodati ali pa njihova vrednost ne doseže niti deset evrov, kolikor znašajo minimalne borzne provizije. Koliko je takih vlagateljev, ni mogoče izvedeti, saj borznoposredniške hiše podatkov o svojih strankah ne razkrivajo. Po dosegljivih podatkih pa imajo samo družbe, katerih vrednost delnic trenutno kotira pri le nekaj centih, to pa so Maksima Holding, Istrabenz, Intereuropa, NFD Holding, Vipa Holding, KS Naložbe, Poslovni sistem Zupanc, Mercata M1, Hram Holding, Tekstina in Javor Pivka, več kot 100.000 delničarjev, ki imajo v lasti za le nekaj evrov delnic. Po večini gre za certifikatske delničarje, med katerimi pa naj bi bilo več tisoč takih, ki so izkoristili različne akcije borznoposredniških družb in brezplačno odpri trgovalne račune.